

D RUŠTVENIK

DOMOLJUBOVA PRILOGA
POSVEČENA IZOBRAZBI
: IN NAŠIM DRUŠTVOM :

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1912.

Leto IV.

Razloček med našimi in liberalnimi društvi.

Glavni znak liberalizma na organizatoričnem polju je ošabnost in domišljavost. Liberalni meščan ali tržan zaničuje kmeta in delavca, liberalni uradnik gleda prezirljivo meščana in obrtnika, liberalni denarni magnat kotaj smatra reveža za človeka. Zato se vidi v liberalni družbi velika razkosanost, vse je razdeljeno po razredih. Člani višjih razredov se ponižajo do nižjih samo takrat, kadar jih rabijo. Pri volitvah iščejo pri njih glasov, pri različnih pobiranjih darov denarja. Ker je pri njih zadnje čase vedno večja suša in ker vidijo, da je naša stranka dala širokim množicam veljavo, je to »poniževanje« pri njih čedaljebolj pogosto. Ta ošabnost vpliva tudi na njihove pristaše spodnjih razredov in rodi pri njih klečeplazenje. Tak možiček je ves srečen, če govori liberalni mogotec z njim par praznih besedi, obenem pa je seveda silno ohol proti sosedu, ki je mogoče le par milimetrov pod njim.

Ošabnost in puhloglavost sta pa, kakor znano, sestri dvojčici, v sestrski ljubezni nerazdružljivo sklenjeni. Zato liberalci svojim organizacijam ne morejo dati nobene vsebine. Sokol se je že postaral pri njih, pa še niso prišli z njem preko vsebine, ki so jo dali sokolstvu češki ustanovitelji, pa da bi bili saj pri tej vsebini ostali, šli so in izkvarili lepo sokolsko misel, tako da če bi se bilo vzporedno z mislijo spreminjalo tudi ime, bi že davno ne imeli več sokolov, ampak smrdokavre. In njihove čitalnice! Enak namen imajo nekako kot naša izobraževalna društva, že Abrahama so videle, in kaj so dosegle, kako delujejo? Drugače se sploh ne sliši nič o njih, kot bi jih ne bilo, samo takole poleti enkrat se prebude kot kralj Matjaž iz spanja in naredi

hitro — veselico, s plesom seveda. Dekleta si nakupijo nove, drage obleke, škric se vrže v rdečo sokolsko srajco in par dni potem prineso njihovi listi obširno poročilo, kako so se v tem in tem kraju poskrili klerikalni mračnjaki in kako se je zbralo zavedno, napredno ljudstvo v obilnem številu na veseličnem prostoru, kako so se starim možem in ženam radosti iskriale oči, ko so videli, kako stopa zavedna mladina po njihovih izhojenih stopinjah, kako je ponos in navdušenje prešinilo mladce, ko so videli mogočne čete, žive priče, da našega naroda še ne bo požrl breznarodni klerikalizem. Ni čuda, da je potem iskra mladina rajala in plesala do ranega jutra in si pridno hladila prevroče navdušenje s pijačo. In drugič se prebude ta društva predpustom enkrat, tedaj prirede kar več plesnih veselic po vrsti, zakaj imajo pa vendar društva odseke, pač zato, da priredi enkrat en odsek veselico, drugič drugi.

Ob takih slovesnih prilikah, ko se iztoči zadostna množina pijače, postane liberelec naenkrat celo — demokratičen. Pije se sicer lahko različno, bogatin pije dražje pijače kot revež, pijanost je pa enaka od konjaka, šampanjca ali žganja, pri revežu in bogatinu, delavcu ali škricu. Enakost pa združuje in brati. Če govoriš s skronnim liberalnim obrtnikom ali trgovcem o liberalnih mogotcih, se ti lahko primeri, da ti bo začel tako-le pripovedovati:

»O s tem sem pa dobro znan. Pri veselici v tem in tem kraju smo ga žehtali, da je bilo veselje. Pijani smo bili vsi kot kanoni. On ravno tako, nič manj kot vsi drugi, ali pa še bolj. Majil je že tako kosmate, da smo ga kar gledali. On je dečko, ko bi bili vsi taki. Pobratili smo se kar vsi, kar nas je skupaj krokalo. No, pa jaz ga osebeno še vedno vičem, saj veste, tak gospod, pa ker je bilo vse le pri pijači, v veseli družbi. Saj ga poznam in vem,

da bi se mu sitno zdelo, če bi ga tikal ali kaj opomnil, kako smo pili. On je šele potem pravi človek, ko ga enkrat ima pravo mero, sicer je pa že bolj visok človek, itd.«

Liberalni program sestoji tudi v društveni organizaciji samo iz zabavljanja. V politiki in listih zabavljajo čez duhovnike in našo stranko, v društvih čez naša društva, Cerkev, še zgodovino rabijo samo za to, da stikajo po nji za umazanimi, opolzkiimi dogodbicami, s katerimi skušajo smešiti Cerkev in katoličane. Kdor je kdaj občeval s člani liberalnih organizacij, mi bo pritrtil gotovo. Čimbolj je kdo že vzgojen v liberalnem duhu, večji mojster bo v zabavljanju. Na tem polju so liberalci našli tako dobre učence in naslednike, da so jim kar lahko kos. Tu so si tudi popolnoma enaki, izobraženi in neizobraženi, še v surovosti se navadno nič ne ločijo. V tem oziru so si oboji ravno zadnje dni pridobili novih lavorik. Na tako veličastno in pomembno katoliško prireditev, kot je evharistični kongres na Dunaju, niso znali drugače odgovoriti kot z grdo knjižico, polno zabavljanja, blatenja, da, celo bogokletstev.

Zakaj to premišljujemo? Sliši se, da se liberalci mislijo zopet vreči na kmete in z novo silo začeti organizirati ljudstvo, ustanavljati vseh vrst društva in organizacije. Kogar taka družba veseli, kar mednje!

Mi se liberalnih organizacij čisto nič ne bojimo, ker z napihnjenimi mehurji še ni nihče vojske premagal, tudi ne opozarjamo zaradi tega na lastnosti njih organizacij, ampak zato, da vemo, kakšna društva ne smejo biti. Čim bolj se naše društvo razlikuje od liberalnih, bolj gotovo je na pravem potu, čim bolj jim je podobno, tem manj je vedno.

Umevamo pomen zabave v društvu in mnogokrat smo že v »Društveniku« opozarjali na to, da se zabavna plat v naših društvih vse premalo vpoštevata, vendar sama zabava ne more

biti društvom namen. Društvo, ki ne vzgaja in izobražuje, ne zasluži imena izobraževalno društvo. Življenje ni šala in zabava, ampak resen boj. Opozarjali smo že večkrat na to, naj izgine vsaka prevzetnost iz naših vrst, bratrska vez naj družijo vse stanove, učene in priproste, bogate in revne. Proč posebno z vsako surovostjo! Zabavljanje in prerakanje in zmerjanje z liberalci in drugimi nasprotniki je prazno delo, drugače se dela za našo stvar. Pijanost se ne sme gojiti nikoli, trezno in veliko delajmo v naših društvih. Društva, ki so bolj ali manj spala poleti, naj se prebude saj na zimo. Če izpolnimo vse to, se bomo ločili od liberalcev kot dan in noč, in gotovo bomo na pravem potu.

Gašperucova kolera.

»Hu, — to mi mrcvari po glavi, kakor bi rojilo v nji pehar sršenov! Pa, saj sem ga vendar samo pokusil!

Se danes mora ta potepuh od moje hiše, ob štirih zjutraj je šel po otrobe v Velko Sušico, pa še zdaj ni prirogovili domu! Živina rjove kakor odrti volkyje, hu, saj nimam šest nog kakor kačji pastir, Bog se usmili, ob vse bom,« je divjal in razsajal stari Gašperuc, da ga je bilo slišati čez vse mlake in senožeti.

Bil je to skopuh in oderuh, kakoršnih ni še mnogo pridelala naša krotka domovina. Ni ga bilo v širni okolici človeka, da bi ga ne bil že kdaj ociganil ta krščeni žid. Ker je imel edino on v celem okraju zmeraj polno možnjo in obloženo kaščo, je imelo njegovo odeduštvo vedno dovolj lova. Ubogi ljudje! Še zahvaljevali so se mu včasih v svoji nevednosti, da jih je osleparil. Usmiljenja ni poznala njegova prazna duša, ljubezen mu je bila kakor star korec, s katerim se trebi zamreženi studenec. Zato pa tudi za njega ni imel živ krst prijaznega čuvstva. Njegova žena je samo poldrugo leto delila z njim srečo, edina hči Pavla pa je že nad deset let jokala v svoji duši in premišljevala, kako srečna je revna bosa mladina, ki se lahko spoznava in ženi, kadar je solnce mladega življenja dovolj visoko na nebu. Samo enkrat sta šla s Prinčevim Martinkom skupaj nabirat ježice, sveti Jeruzalem, da bi ne rodil nikdar več noben hrast ježic! . . .

»Gašperuc, za pet ran božjih, Gašperuc, kolera, strašna kolera v vasi, prav pišejo »Dolenjske Novice«, v Trstu umira najvišja gospoda, poštar, organist, — vašega Gregorja pa je zadavila kolera pod Suhorebrnikovo tepko v Gabrovcu, Zogarjev Pepe ne pozna več ne sebe ne mene in nobenega ne! Tako lepo kaže letos krompir, pri nas smo ga že osuli, letos bi se ne bilo treba zastonj pokrižavati po kosilu, pa bomo šli iz te revne doline, ali Bog in sveti Alžbovt, naš farni patron ve, kaj bo, tam, kjer bomo vsi enaki, vi Gašperuc, jaz in vaš hlapec Gregor! Da bi se člo-

vek vsaj še spokoriti utegnil, pri nas začnemo precej popoldne, nak, odlašati pa res ne smemo!«

»Ka—a—aj, ko—ra—le, ko—kole—ra, kaj praviš Hesovka. Gregor ko—kolern, — vsi svetniki in Pepe, v vasi kolera, ali imam vročinsko, ali sem prav slišal, ali sem pal s kašče, u—u — moja glava, moj Bog, kesam, kesam se, da bi ne bil . . .«

»Ah, če vas boli glava, Gašperuc, to je pa prvi začetek kolere, pravi—jo padarji, Bog se vas usmili! Prav je, čisto prav tako, le pokesajte se, menda bo v vaši vesti marsikaj nepocimpranega, veste, včeraj tisti tropinovec, vzeli ste mi ga skoraj zastonj! Belentinovka, uboga reva, ko bi ne bil njen mož pri vas naredil dolga, ne bi ga bilo ubilo v Ameriki. Ni mi dala vest miru, morala sem vam precej sporočiti o tej šibi božji, Gašperuc. Kaj pa, ko bi malo poravnali, ne vem, ne bo vse prav pri vas, jaz grem, Bog se vas usmili!«

Gašperuc se je sesedel in zvil pred kaščo, kakor jež. Komaj bi bil ločil komolec od glave, žile so se mu napele, kakor bi ga prepletel z biči, srce mu je tolklo, kakor bi vejal ječmen. Nič ni čutil kopriv, ki so mogočno zrastle pred kaščo na mestu, kjer si je vselej ostrgal čevlje, predno je odprl ta njemu tako sveti hram, čeprav so ga objele od vseh strani. Bili so to oni redki trenotki v njegovem življenju, ko ni mislil pri belem dnevu, kje bi zopet koga plovdivitejše osleparil. Ej, ti tolarji, svetli in okrogli, kakor bi se trkljali v raj in puščali za seboj stezo, po kateri bi se smeli drenjati samo bogatini in sleparji! . . .

Kako se je vstrašila in ostrmela Pavla, ko se je vrnila s polja z grahom in kumarami in zagledala očeta v tako bridkem stanju. Prva misel njena je bila, da so ga tolovaji oropali in ubili. Vsa zbegana je prinesla škaf in jela močiti očeta z bogatimi poplavi od vseh strani. Bliskoma je vrgla posodo in kunjjo proč ter kričala na vas iz vsega grla:

»Pomagajte, pomagajte, očeta so ubili, le še na kratko dihalo, pomagajte, hitite.«

»Prav je«, je zarenčal Štefacov Tone, ki je Gašperucu vsako reč vselej trikrat preplačal in vseeno mislil, da jo je dobil zastonj.

»Umr! bo, ker mu nič kri ne teče,« je modroval Nande, kateremu ni bilo prav nič na tem.

»Pri nas je nabral, pri nas naj pusti,« je godel v podstrešju kašče Lahov Matevž in se nežizmerno upiral s starim štedilnim ognjiščem, dodobra prepričan, da je to Gašperucova kasa. — Janče pa je bil med tem že sredi vasi z vrečo prastarega fižola v upanju, da bo preskrbljen s popolnoma pristno kavo najmanj do smrti.

»Kolera, pa gospoda, rešite me«, je čez dobro uro bolj zapihal kakor izrekel Gašperuc. Pri tej priči, kakor bi treščilo, vrgel je vsak, kar je že imel v roki in podihal iz sobe, kot bi ga izstrelil.

»Nalezli se bomo, če se še nismo,« so si šele doma utegnili povedati dobri sosedje.

»Gospoda ni doma, so šli na »konfrecijo« k dekanu,« je čez pol ure zahreščal cerkovnik kar iz veže v sobo, da so vse saje v kuhinji popadale s tropa. »Kesajte se kar sami, vam je že tako namenjeno« in jo nato brisal kakor srnjak.

»Pavla, Pavla, kaj ne poznaš četrte!« »Oče saj sem tukaj,« je zajecjala hči, ki v resnici ni vedela, ali je padla v ogenj ali v ledenico.

»Kolera, glavo mi če razgnati, umrl bom, pojdi do Nandeta!«

»Ne grem, kolera me še prezgodaj doma zasači, goljufati se pa ne dam več«, je kratko zavrgel Nande Pavlino prošnjo.

»Ti koleselj, ti stari, prej si zmeraj tičal pri Gašperucovih, dokler se ni posušila zadnja kapljica špirta, sedaj ko bi imel iti tja prvič s pošteno mislijo, se brani ta streha opaljena! Ne čutiš božjega svarjenja, še vso hišo izpostaviš nesreči! Le pojdi, Pavla, precej ga poženem za teboj,« je potolažila Nandetova življenjska družica zbegano deklico.

In res je bil Nande skoraj prej pri bolniku kakor Pavla.

»Nande, umrl bom, — kolera, začelo se mi je zdeti, da si mi res dvakrat plačal oni oves pred štirimi leti. Vrnem ti, kar je tvojega, ali veš, če bi ozdravel, mi daš nazaj!«

»Tristo komarjev, kako se pa kesate Gašperuc, kar je moje ostane moje, če ste vi zdravi ali mrtvi. Dajte denar sem, če ne, — Bog se usmili vaše duše! Sicer mi ni prav nič za one kronce, ali rad bi vseeno videl, da se vi očistite, veste, — kolera ni godec. Če pa ozdravite, no, bote pa zdravi.«

Mecesen bi se bil razjokal, ko bi bil videl, s kakšnim do smrti bridkim obrazom je Gašperuc potegnul možnjo izpod zglavja in pral svojo sajasto vest.

»Gašperuc ima očitno spoved, kdor mu hoče pomagati njegove odeduške grehe razvezavati, naj si gre poiskat k njemu svoj denar,« je z visokim glasom oznanjeval Nande in korakal po vasi kakor Lavdon in mesto k domu, pičil naravnost v gostilno.

Kmalu se je pri Gašperucu vse trlo, nihče se ni več zmenil za nalezljivost kolere.

»Oče, ta svet je žebelj, ki ima samo zato glavo, da se bije po nji, vrnite mi, saj veste, ona krava, — devet mesecev sem ga čakal, — brez vrnitve tujega blaga pa se ne da skozi nebeška vrata, kakor pravi deseta božja zapoved«, je pridigoval Primc, ki se je vedno bahal, da ga ni Gašperuc še nikoli pristrigel, danes pa je možko tirjal svojo last. Samo Hesovke ni videla živa duša, čeprav je tolikrat prodajala Gašperucu enako žganje, pa vselej za drugo ceno.

Bolnik se je čutil vedno slabšega, pral in ribal svojo nerodno vest, dokler ni razdelil dveh natrkanih moženj in precej dolge rdeče škatlie. Silne

muke mu je povzročal Belentin. Revež se je zadolžil pri njem, vračal in vračal, pa vse zastoj, dolga je bilo vedno enako, moral je v Ameriko, — Gašper ga je pogнал po svetu, tam v črnem rovu ga je zagrebla ogromna skala. Kako povrtni, kako se rešiti pred maščevanjem pravice! Prosil je, naj pokličejo Belentinko, in velik del svojega premoženja ji je zagotovil pred pričami.

Polagoma se je hiša izpraznila in Gašperuc je menda prvič po osmem letu svojega življenja zaspal s krotko, prijazno vestjo. Trikrat se je prebudil ponoči in vselej se mu je zdelo, da se pelje radi svoje opravljene grenke pokore v drugem razredu v nebesa. Menda sem že mrtev, nič več ne čutim bolezní, si je mislil.

»Ubijem jo, peklensko Hesovko, zavdala mi je hudoba, kar posilila mi za je kozarec, pa moja glava v hipu ni bila več glava. Menda se je sam vrag skopal v njenem drobtinovcu!«

»Gregorjev duh, moj . . . moj Izveščar, ah res, nekaj sem še pozabil poravnati! Pavla!«

Gregor je strmel v svojega gospodarja z obrazom, kakor bi postavil čuka na sonce.

»Sem vedel, da pride do tega, zno-rel je stisnjenec vsled svoje skoposti. Ko bi le vedel, kje ima ključ!«

»Gregor, z vsemi lastnostmi Gregor, ali si res živ!«

»Ne bo več sleparil poštenih ljudi, dvakrat sem ga pa le tudi jaz navil.«

»Kje je neki Pavla?«

Med tem je že pripeljala Pavla tri širokoplečate može, ki so prišli pogovarjat Gregorjevega duha v živem telesu.

»Samo kozarček, in še tega mi je vsilila, pa mi je čisto zdivjalo glavo, prav pošteno jo pozdravim, kadar se prvič srečava! Naj Zogarjev Pepe pove, kako mi je grozovito rezalo po glavi in ker je zadel ambo, povabil me je, da sva zapila tiste zanikerne krone v dober namen, češ, hudo se preganja s hudim. In potem, ej, saj veste,« se je opravičeval Gregor krotkim sosedom mesto gospodarju.

»Ne odide ji pa ne,« sta se rotila in stiskala pesti Gašperuc in Gregor, ko sta celo popoldne pulila lan s prav medvedjo srditostjo. »Meni se je vseeno čudno zdelo, da je vam oni večer, predno sem šel v Velko Sušico, Hesovka pustila tako steklenico drobtinovca za tako ponižne groške,« si je komaj upal pripomniti hlapec.

»Molči jazbec,« mu je odzdravil gospodar.

Gašperuc se je po koleri skrival pred poštenimi in nepoštenimi, jedel samo enkrat na dan, čeprav ne več iz pokore, bil še vedno k slabemu nagnjen, ali goljufija mu ni šla več tako v klasje. Ljudje pa so si šepetali in se režali še celo drugo leto, čeprav jim je dvakrat toča pobila.

Jaz se vračam nevesel . . .

Potoček moj, tri leta je odkar sem jaz odšel, — kot nekdanj čist šumljaš skoz plan, a jaz se vračam nevesel!

Še spomniš se, ihte tákrat mi ded je dal roko:

»Ko vrneš se, kaj ne, za grob moj vtrgaš rožo za goró!«

Na pragu stal je, da v megli sem zgubil črni se, srce mi dalje dalo ni, ah vrni k dedu, vrni se!

In prosil me je mladi log:

»Nikar, nikar naprej! Kdo bo modrosti te učil, opajal s pravljico odslej?«

Oblačno jutro — kakor smrt bi dahnila v oči, sporočil mi je črni list: naš ded se davi vzdramil ni . . .

Potoček moj, kot nekdanj čist šumljaš skoz rodno plan, a jaz se vračam nevesel s snopičem rož na grob hladan!

Ks. K.

Visoki in nizki.

Slika.

Začeli so se govori, kakor navadno vedno takrat, ko se družba zbere, ker se je ravno zbrala. Potrebo govorov pa je opravičevala visoka enajsta ura, nekako takrat, ko celo gostilna izgublja ponočno pravico javnosti. In ravno iz tega zadnjega razloga se je visoka družba v gostilni pri Polžu naenkrat prelevila v skupni prijateljski, a popolnoma zasebni obisk in se zategadelj naselila tudi v zadnjih prostorih. Govori pa so se začeli tudi v tistem času, ko začne vino v svojih skrajnih posledicah pritiskati na možgane in gomazeti in rogoviliti tudi preko senc.

Prvi je vstal učitelj in začel kakor navadno: »Govoril bom v prilog naše učeče se mladine! Z žalostjo opazamo vsi, da naš domači rod nazaduje. Petnajsto leto je že preteklo, odkar sem prevzel težko in odgovorno mesto šolskega voditelja in od takrat prestal nešteto žalostnih in veselih izkušenj ter polno razočaranj. Toda, dragi prijatelj — resnično, naš rod nazaduje. Pritrdili mi bote enoglasno, ako to dokazem, čeprav vem, da ste vi vsi že prepričani do dna svoje domače poštenosti, da je temu res tako, pa dokaz moj še bolj uveri vaše prepričanje, da bote vedeli, da je v resnici pravo! Zdrava duša v zdravem telesu — tako pravi staroslavni latinski pregovor — in da sem resnično tega izreka že tudi sam izkusil, bi ne bilo odveč, ako bi vam dokazal, vendar pa si za danes prihranim to, kajti važnost stvarí zahteva,

da se pomudimo pri moji prvi trditvi, namreč: naš rod grozno nazaduje in hira. Poglejmo zgodovino! Nisem domačin, dragi moji, a da se čutim zdaj domačina, da sem vaš brat, mi bošče vsi verjeli, kajti dokazal sem že večkrat, da mi je blaginja tega ljubega kraja prirastla na srce. Torej zgodovina! Ne bom govoril o svoji časti kol občinski odbornik — govorim o svojem delu, o tisti dobi, ko sem bil občinski tajnik. Takrat sem videl, da smo mi grozno nazadovali. Pomislite! Kraj z dva tisoč prebivalci pade pod tisoč, ki se še ruši in krha kakor star častitljiv hrast, ki je usojen, da pade v vsej svoji velikosti. In še nekaj! Nekdanj je bilo na zemljevidih povdarjeno z debelimi črkami ime našega kraja — v najnovejših je ponižano do bore vasi. Ne pomaga nekdanja slava — štejejo se glave. Dragi moji, slava je daleč, sedanost je žalostna in kaj bo s prihodnostjo? Ne govorimo o prihodnosti, ako bi morali jokati nad sedanostjo. Naš rod nazaduje, kakor smo videli, po številu, naš rod nazaduje, kakor sem hotel v začetku dokazati, tudi po duhu, kajti znan vam je latinski pregovor: Zdrava duša v zdravem telesu. Nekdanj smo imeli imenitne ljudi, slavne može, danes imamo prazne glave.«

Prvi govor je bil končan. Vsa družba je par hipov sedela pod vtisom govornikovih besed. Ko je minil določen odmor, se je hitro dvignil domači gostilničar sam, ki ga sicer niso podžgale domoljubne misli, temveč misel o nazadovanju sploh. Govornik Polž je pričel približno tako:

»Dragi moji, res nazadujemo. Malo nas je zbranih zdaj tukaj-le; samo stari prijatelji smo še, časih pa vem, da nas je bilo več. Res nazadujemo, kajti če je manj ljudi, manj potrebujejo, in če so nazadnje še zadolženi, so primorani tudi želodec skrčiti. Kdo jim bo kreditiral? Z žalostjo opazam, kako močno nazaduje naš domači promet. Tako ne bo šlo, tudi jaz pravim, da je treba to preprečiti« — in je sedel malo utrujen, kajti na čelu se mu je zavetil pot.

Učitelj se je nevoljen obrnil; ni mu bilo prav, da je nastopilo za njegovimi domoljubnimi besedami sebično zdihovalje, posebno pa še, ker je smatral krčmarja še manj za domačina, kajti ta se je priženil v kraj zaradi obrta, a on se je zavedal, da živi z dušo in telesom za kraj in ljudstvo.

Nastopil je tretji govornik, domačin po rodu in mislih, navdušen mož. Bil je najmlajši član visoke trške družbe, tudi je komaj dobro prestopil prag javnega življenja, ko so ga pri zadnjih občinskih volitvah izvolili v občinsko zastopstvo. Mladi posestnik Franc Slak se je gospodarsko izobrazil drugod, zato je hodil navadno svoja pota v vsem, in tudi s svojimi nasveti večkrat razburil hladnokrvno družbo pri Polžu, kot govornik pa je nastopil danes prvič.

Dragi! Samo naslonil se bom na besede obeh predgovornikov. Prvi govornik, gospod nadučitelj, je rekel, da nazadujemo, jaz pravim, napredujmo! V nas je bogastvo, v nas je še moč, okoli in okoli nas spe zakladi, čemu jih ne dvignemo, kroginkrog nas je raj. Čemu ga ne vidimo? Zato, ker smo zakopali oči v vsakdanjost, ker nismo trohice idealni! Človek brez zmisla za lepo je žalosten štor, ki gleda vedno in povsod enako zabito; človek pa, ki se je naučil občutiti lepo, je stvar, ki ne pozna revščine življenja, ki vidi le njegovo solnčno stran. Mi tu tožimo o teži sedanjosti, čeprav, odkrito povedano, med nami ni nobenega siromaka, zato sklepam, da iz nas govori le želja po splošnem napredku. O revščini časa toži stotine brezdelnih ljudi, ki ne vedo, kaj bodo jedli jutri. Vsi tožimo, a teh zadnjih krivda je le, da toliko bolj ljubijo domače gnezdo, kakor poln želodec, da rajši pri domačem ognjišču umirajo, kakor da bi šli v tujino — in mi sami nismo upravičeni tožiti zaradi nas samih. V nas je zaspala že davno misel splošnega, družabnega napredka! Obsedeli smo pri denarju svojih očetov, v nas ni gospodarske misli, ki oživi mrtev kapital, da dvigne lastno in tujo moč . . .

»Pojdi, pojdi! Kje je tu kak kapitalist? Saj smo sami obrtniki!« je nevoljno zarezal Polž.

»Ne moti govornika,« se je oglasil učitelj, ki mu je veselja žarel obraz.

»Ne bodimo malenkostni,« je nadaljeval Slak, »govorim o stvari, ne o ljudeh — če hočete, pa nazadnje tudi o ljudeh. Ali morete tajiti, da je bilo nekdanj živahno, delo, čeprav ne pošteno, dandanes pa velik kapital in ubožano brezdelno ljudstvo. To je usoda nekdanjih industrijskih krajev, predvsem našega. Nekdaj je bilo gospodarstvo v višjih rokah, zato je prišlo tako daleč, danes smo gospodarji kraja mi, ki ne spadamo ne k visoki gospodi, ne k lačnim delavcem, ki smo pa vendar iz srečnejših časov rešili nekaj stotakov, a zaslužili smo jih pri nekdanjih delavcih, ne pri gospodi. Čemu bi potem ne smeli govoriti? In danes mora biti naša skrb za kraj, zato ne vem, čemu bi vihteli kadilnice navzgor, ko se nihče višjih ne zmeni za nas, in čemu ne bi podali roke nižjim, od katerih še vedno živimo? Dragi, treba je samo koščka kruha, in solze se kmalu posuše, treba je samo trdnega upanja v življenje, in upali obrzi se razjasne. Dokler ni stalnega kruha, si moramo pomagati, da jim poiščemo začasno delo. Naše hiše so starodavne — lepo je, da ohranimo v njih spomin na našo preteklost, a če bomo še vedno sedeli v preteklosti, bomo daleč prespali sedanjost in popolnoma zapravili prihodnost. Drugod imajo kraji že vse drugo lice, človeku je kar gorko, ko vidi kaj novega, mi pa sedimo v teh začrnelih razvalinah. Poleg stare zidane hiše si stavim, kakor veste, lepo novo. Storil bom dvoje, dvignil bom okus naših ljudi, pomladil

njih misli, obenem pa izvršil delo krščanskega usmiljenja, ljudem bom dal zasluzka.«

»Tako je!« Prvi je čestital govorniku učitelj, krčmarjev obraz je ostal skoro neizpremenjen.

»Pozno je že, dragi moji, to so težke stvari, o tem je treba misliti o bellem dnevu.«

»Pametna misel je vredna premisleka, magari opolnoči,« je zavrnil učitelj krčmarja.

»Jaz se popolnoma strinjam z nazori prijatelja Slaka — da bi imel saj petdeset tisoč, petindvajset jih vtaknem prav gotovo v zidanje. Ljudem je treba dela, krvavo treba! Imam glas v občini — in zdaj prvi obljudim, da bom dajal svoj glas vedno v prosep našega kraja in blaginji naših ljudi.«

To je govoril tudi eden tistih, ki je rad pristavil poleg: . . . »klobučar, tudi občinski odbornik.«

»Že spet to odborništvo!« je zamrmral nekdo.

»Kaj? Jaz sem, ti pa nisi,« se je raztogotil klobučar.

»Pojdi, pojdi, kdaj sem se jaz še predstavil — pevec pa sem, tenorist! Ali kdaj so se še predstavile moje žena in hčere: me pevke? Povej to, s čemur si kruh služiš!«

»Potem bi bilo marsikoga sram,« se je oglasil učitelj.

»Jaz sem sedlar.«

»Jaz pošteno vodim svojo trgovino.«

»Jaz sem čevljar, pa boljše vrste!«

»Jaz pa govorim zdaj o vprašanju našega kraja, in o tem se menimo,« je nevoljno pripomnil Slak.

»Jutri se spet zberemo,« je svetoval krčmar.«

»Jaz pravim, da danes kaj sklenimo,« je silil učitelj.

»Ti Polž, ti si se nabral denarja, ti bi lahko kaj zidal, obenem bi pa ljudem porajtal dolgove.«

»Pojdi, pojdi! . . .«

»Bom pa jaz rekel še eno,« je vstal klobučar. »Obljudbljam vam, da bom predlagal v občinski seji, ki bo jutri, da občina začne skrbeti za tujski promet . . .«

»Bravo!« ga je prekinil krčmar, »Klobučar, le govori, saj še ni polnoči.«

»Kakor sem rekel, za tujski promet! Opozoriti moramo ljudi, da prihajajo v naš lep kraj, da občudujejo to našo lepoto, in v kratkem bo pokazal zapuščen trg drugo lice.«

»Sezidamo vile . . .«

»Napravimo lepa pota . . .«

»Zaslužili bodo naši vozniki . . .«

»Še nekaj,« dé krčmar. »Grapo za mojo senošetjo poznate vsi. Le v najhujši vročini se voda precej zmanjša, usahne pa popolnoma ne nikdar. Tik nad reko mi je napravil letošnje zimo velikanski usad grozno škodo — vso zemljo je odtrgal plaz — ostala je še sama skalina. In če grapo napeljemo tod, imamo krasen slap.«

»Bravo, bravo!«

»Za okrepijo tujcem bo preskrbljeno vedno pri meni, za to se ne bojte.«

»Tako je!«

»Seveda vse naprave na občinsko stroške!«

»Kajpak, saj plačujemo nakladi!«

Vstajali so drug za drugim in odhajali in si stiskali roke, vsi so bili zidane volje, le Slak je škrtal z zobmi in odhajal sam proti domu.

. . .

Komaj je Slak drugo jutro vstal in šel pogledat delavce, ki so kopali temelj za novo hišo, ga je že prišla iskat dekla.

»Čakajo vas, v veži so.«

Slak je šel. Za vrati je stalo pet mož upalih obrazov.

»Saj sem vas enkrat že odslovil.«

»Gospod Polž pa nas je poslal sem in dejal, da bote dali dela vsem.«

»Pojdite k Polžu in mu recite, na podere svojo staro bajto, pa bote takoj imeli dosti dela. Dragi moji, rad, prav rad bi dal vsem zasluzka — ampak milijonar nisem. Trkajte še drugod, morda se kdo omeči. Kadar bom imel več dela, pošljem gotovo po vas. Zdravila!«

»Vragov Polž!« je zaklel prvi.

»Kaj Polž! Le to bi rad vedel, ali so moje roke slabše kot druge, ali moje delo ni delo, ali pa imam od samega prisiljenega postopanja že tako lenoben obraz, da vsak vidi v meni vsaj pol potepuha.«

»Ne vem, čemu ti delajo in jaz neč je potrdil tretji besede prejšnjega.«

»E — živega me ne bodo zakopali! Saj vemo, da sta na svetu že davno umrla pravica in usmiljenje. Nekdaj je bil berač, ki so mu rekli Pravica — če ta je bil šepav! Pa je bilo vendar včasih drugače.«

»Zato je pa danes tako . . .«

»Kdo bo dal otrokom kruha — zadolžen sem do grla,« se je zgrozil drugi. »Brez skrbi bi ukradel, saj bi vzle svoje nekdanje žulje.«

»Pa bi te zaprli!«

»Saj vem — pa bi jim prej dobro povedal.«

Šli so mimo žganjarije. Skozi zamazana steklena vrata so se močno svetili obrazi tistih, ki so dan za dnem potapljali žalostne dni v veselo pozabljenost žganja.

»Jaz grem notri! Kadar delam, ne pijem, ker sem dobre volje, ko vidim vesele otroke pri polni skledi. Kadar ni krajcarja pri hiši, se vležem omoten za peč in se zbudim ponoči, ko otroci in žena že spijo, da me je manj sram.«

»Pojdi, gremo domov!«

»Jaz tudi grem notri. Sram me je doma!«

Nazadnje so šli vsi. Pa ni prišla dobra volja, obrazi so postajali vedno bolj ostri in zamišljeni, nazadnje so si celo med seboj prišli navskriž. Kdor je manj zabavljal čez one, ki so krivi bode, tisti je bil nasprotnik napredka in boljših časov.

Šele proti poldnevu se je dvignil prvi oddelek in šel proti domu. Skripaje so šli mimo zapuščenih poslopij, zakajenih dimnikov, razpadajočih koles.

»Tu notri mi je umrl prvi otrok. Ko sem zjutraj odgrnil zibel in posvetil z žarečim ogljem v obraz — se je držal na smeh, a bil je mrzel. Žena se je sesedla od strahu.«

»V oni luknji sem začel delati. Devet let sem bil star. Če bi bil vedel, da sem takrat podpisal svojo revščino, bi bil rajši udaril s kladivom po roki nego po železu.«

»In tukaj je zadnjič zdihnula moja žena. »Ne morem več,« je rekla. Pa je vendar še vstala in se spet pripravila k delu, pa res ni več mogla. Čez štirinajst dni so jo nesli tu mimo, takrat ni več zdihovala, jaz pa sem mislil, da mi razbija po glavi sto kladev in želel, da bi me ubila ob grobu.«

»Kaj boš govoril! Vsak dobro ve, kje je bila zapečatená smrtna obsodba očetu, materi, bratom in sestram in otrokom. Dobro vsak ve, kje se je usu-

šila zadnja kri, kje potočila zadnja solza, kajti umirali so vsi tu notri, čeprav so izdihnili doma na postelji.«

»Pa nihče ni vedel, da umirajo.«
»O, vedeli so vsi, pa so molčali — ker so bili hvaležni za košček življenja. Verjemite, mi smo srečnejši kakor so bili oni, mi vidimo, česar oni niso videli, namreč da so bili oni, ki so jih častili kot bogove, njih največji sovražniki — mi pa jih vidimo take, kakršni so.«

»Mlade matere so umirale, a možje so jokali, ker so jim odnesli žene, pa nihče se ni spomnil, da odnašajo v njih družine, cel rod. Tu so grehi, ki ne bodo pozabljeni.«

Nad največjim poslopjem z visokim dimnikom se je svetila iz črne zaprašnosti velika ura. Ni merila več časa, ni več tolkla zaželjenih udarcev, obstala je bogve kdaj — morda takrat,

ko je pal zadnji udarec kladiva na železo ali pa jo je ustavil spomin z onega sveta in opomnil, da se bliža nekemu smrti. In smrti so se res vrstile kakor o kužni bolezni. Nad vrati je viselo dvoje prekrižanih kladev in čuden napis: »Na srečo!«, kakor da izbirajo tu notri v svetlih dvoranah žarečih obrazov samo solčno zlato! O ti po-barvanost življenja!

Šli so naprej mimo visoke hiše, okno v prvem nadstropju se je ravno odgrinjalo, zaspan obraz je zadovoljno pogledal jasno jesensko nebo.

»Glej ga, ali si ga videl? Daj nam nazaj, kar si nam vzeli!«

Drugi so mirili — nekateri so dražili.

»Dela hočemo!«

(Konec prih.)

V kratkem času velik uspeh

je dosegla Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem. Takoj, ko se je začela pri nas razširjati, se je priljubila vsem našim gospodinjam, ki so spoznale, da je najboljši kavni pridatek, in so jo zato prav rade začele kupovati. Da je Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem v resnici najboljši kavni pridatek, mora spoznati vsak, ki le enkrat pokusi kavo, kateri je ona pridejana. Nobena druga nima tako finega okusa, tako prijetnega vonja in tako lepe barve kakor ona. Kavo, kateri je pridejana Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem, vsak rad pije, celo največji izbirčenež, in tudi tak, ki sicer kave ne mara.

V enaki meri kakor njena izvrstna kakovost je Kolinski kavni primesi v korist obmejnim Slovencem k splošni priljubljenosti pri naših gospodinjah pripomogla še druga njena dobra lastnost, namreč to, da je pristno domače blago in na prodaj v korist obmejnim Slovencem. Naše gospodinje vedo dobro ceniti pomen domačih podjetij in domače industrije. One vedo, da je velikega pomena, če denar, ki ga izdajo za kako blago, ostane doma in ne roma v tujino, od koder se ne vrne nikoli več — če se pa vrne, se vrne le v sovražnih namenih proti našemu narodu. One vedo, koliko delavnih sil se vporabi v naših domačih podjetjih, ki bi morale iskati v neprijazni tujini dela in kruha, ko bi teh podjetij ne bilo. Zato rade podpirajo domača podjetja in domačo industrijo s tem, da kupujejo domače blago. Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem pa kupujejo tem raje, ker ni samo domače blago, temveč ima od njega korist neposredno naša obmejna Slovenija, kajti Kolinska tovarna daje vsako leto lepe vsote „Slovenski Straži“ za delo v korist obmejnim Slovencem.

Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem združuje v sebi toliko dobrih lastnosti, da jo mora kupovati vsaka gospodinja, ki je narodno zavedna in ki tudi hoče za svoj denar dobiti dobro blago. Po veliki večini naše gospodinje Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem kupujejo, najde se samo semtertja še kakšna, ki se je še ni mogla oprijeti. Tu naj pride do besede agitacija. Vsaka prijateljica Kolinske kavne primesi v korist obmejnim Slovencem naj svoje prijateljice in znanke, ki tega kavnega pridataka še ne kupujejo, zanj z lepo in prepričevalno besedo pridobi, tako da ne bo nobene naše družine, kjer bi se ne rabila Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem.

Za bledične, nervozne, porodnice

„H-Ring“ Haematogen

odlično
kri tvoreče

„redilno in krepilno sredstvo“

Zahtevajte varstveno znamko „H-Ring“.

Uspeh presenetljivo!

Velika steklenica

K. 3. 50

Glavna zaloga za Austrijo: Fran Wilhelm & Co., Dunaj, III. Kolonitzgasse 2 a.

Dobi se v vseh lekarnah!

Pozor! Nizke cene!
 Najmodernejša, zelo trpežna
šlezjske izdelke sukna
 vsebuje tvrdka
Rudolf Foukal, v Krnovu.
 Pri potrebi naj si vsakdo blagoviti dati predložiti od svojega krojača imenovano kolekcijo.
 2697 Nazdar!

Adolf Hauptmann-a nasled.
A. ZANKL SINOVI
 tvornica barv, lakov in firnežev
 priporoča: 214
 oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps) olje za pode in stroje, karbolinej, čopiči itd.
 Naslov zadostuje: A. Zankl sinovi, Ljubljana. Cenik zastoj.

Ceno Posteljno Perje
 1 kg sivega skubljenega K 2—, boljšeega K 2-40, pol belega prima K 2-80, belega K 4—, činega mehkega puha K 1 prvotrstnega K 7—, 8— in 9-60. Sivoga puha K 6—, 7—, belega finega K 10—, prsnega puha K 12—, od pet kg naprej franko.
Dooršene napolnjene postelje
 iz gostega, trpežnega, rudečega modrega ali belega letat (banking) blaga l pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, 2 2 zglavnica, vsaka ca 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim sivim, puhastim in terpežnim postelnim perjem K 16—, 5 polpuhom K 20—, 5 puh perjem K 21—. Posamezne pernice K 10—, 12—, 14—, 16—. Posamezne vzglavnice K 3—, 3 50, 4—. Pernice 200 x 140 cm velike K 13—, 15—, 18—, 20—. Vzglavnice 90 x 70 cm velike K 4 50, 5—, 5 50. Spod. pernice iz najboljšega gradiva za postelje 180 x 116 cm velike K 13— in 15—, razpoložljive od 10 k naprej franko proti povzetju ali predplačilu.
Maks Berger Dešenica št. a 235 Češki les.
 Niknik riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne. Bogati ilustr. cenik vsega postelnega blaga zastoj.

Lastna tovarna ur v Svici
 1887
 Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoj
 1912
Fr. Čuden, Ljubljana.

SKRIJNOST
 lahke, prožne hroje. Nobene utrujenosti več. — Trpežnejše od usnja.
 Pristni
PALMA
PALMA
kavčuk - podpetniki.
 Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah.
 2750

Od visokega c. kr. deželnega šolskega oblastva konces. zaobn.
KAISER-jeve glasbene šole
 Učilišča za vse panoge glasbe vštveši opere.
 Ustanovljeno 1874 Dunaj Ustanovljeno 1874
 (Glasovir, petje, orglje, vse orkestr. instr. in teorij. stroje).
 Tečaj za kapelnike, v katerem se vadijo tedensko v dirigir. symp. in dram. delih. Tečaj za drž. izkušajo (v šol. letu 1911/12 je bilo aprobiranih 28 kandidatov, skupno doslej 239 drž. aprobiranih). Specialni tečaj za višjo izobrazbo in koncerte. (K. kr. komorna pevka Am. Friedrich-Maternia (oper. stu.) Guido Letori in dir. Rud. Kaiser, g. M. Rautenkranz-Kaiser (glasovir), dr. L. Kaiser (gospel), V. Boschetti (orglje). **Otroška šola za petje**, (c. kr. profesor Hans Wagner). — **Metod. kurzi**, počitniški kurzi, oddelek za pis. teor. pouk. Vsakoletni obisk 350 učencev iz tu- in inozemstva. Prospekti in pojasnila potom pisarne zavoda Dunaj VII., Halbgaasse 9, VIII. Skodagasse 24. — Zunanjim pojasnila o oskrbi.

Amerikanci! hiša 500 kron
 Iz proste roke se prodaja
 z vrtom, hlev in pod, vse z opeko krito, pol ure od Skofje Loke, na lepem kraju, tik ceste. V hiši je trafika, pripravna za gostilno, malo trgovino in za vsako obrt. Več pove lastnik **Franc Jamnik**, v Pungertu št. 18, p. Škofja Loka, Gorenjsko. 2793
Kemény (Kaschau) I.
 Poštni predal 12/151, Ogrsko.

Varstvo proti požarom!
 Ako hočete mirno spati, krijete strehe z asbestnim škrliljem
„ZENIT“
 ki je štirikrat lažji od opeke, zelo ličen in ne drag.
ZAJEC & HORN, betonsko podjetje, Ljubljana.

Napačno je kuhati krompir!
 Pri kuhanju se izgubi preveč redilnih snovi. Le parjena krompir ima v sebi največ redilnih snovi, ter je tudi lažje prebavna in se lahko vzdrži dalje. Znanjšajo se boleznj pri živini.
John-ov parilnik za krmo „AUTOCLAV“
 Naglo parjenje, se porabi malo goriva, težka solidna konstrukcija.
J. A. John, A. G., Dunaj IV, Frankenberggasse 4/144.

Gospodinje! Pozor!
 Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne značke
BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE
„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.
„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne toščice z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.
„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.
„UNIKUM“ je cenejši od navadnega presnega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši nego to.
Samo Blaimscheina „UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.
 Izdelovanje Blaimscheina **„UNIKUM“** je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.
Cenjena gospodinja!
 Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za
pečenje praženje kuhanje maslen kruh
 samo **Blaimscheina „Unikum“ margarina**
 Dohiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franko.
Združene tvornice za margarina in presno maslo, Dunaj XIV.

Najboljša češka tvrdka.

Ceno posteljno perje!
 1 kg sivoga, dobrega, skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, amonobelega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franco.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blača, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem 6 K; s polpuhom 2 K; s puhom 2 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 5 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, 13, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje pernice iz močnega, pasnatega gradla 120 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franco. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.

Cenik zastoj in franco. 2261

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

Zakaj ravnate s svojim zelodcem tako neskrbno

kot da ne bi bil ravno tako vreden, kakor drugi organi. In vendar ako zelodce ne prebavlja, zaspi delavna zmoglost celega telesa.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tok zbujačo in prebavljanje pospejuje in lahko odvajajoče domače zdravilo ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napejanje, nezmerne tvorbe kislin ter krče je dr. **Rose balzam za zelodce** iz lekorne B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstvom znakmo

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRÄGNER-ja, c. in kr. dver. dozavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,

— Po pošti se razpešijo vsak dan. —

3119
 Cera stekla 2 K, pol stekla 1 K. Proti naprej vpošilj. K 1 50 se pošlje mala steklenica, za K 2 80 velika steklenica, za K 4 70 2 veliki steklenici za K 8 — 4 velike steklenice za K 12 — 14 vel. steklenice poštnine pristo na vse postaje avstr.-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. V Ljubljani: Rib. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmar.

Narejene obleke in pelerine za moške in dečke

novi vpeljani v veliki izbori po zmerni ceni

„Pri Škofu“

Ljubljana

Pred Škofijo št. 3.

Izdeluje se tudi po meri po lastnem krojaču v hiši. Pelerine, kakor slika kaže 120—130 cm dolge samo K 11 50, ter se pošiljajo tudi po poštnem povzetju.

Cenik na zahtevo brezplačno. 2743

Stojte, ljuba gospa,

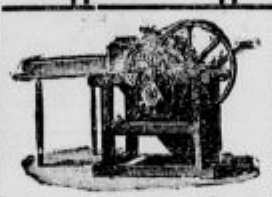
to vendar ni „pravi“, katerega ste tukaj dobili; Vi bi morali priti na tvorniško znakmo.

Kavin mlinček je najzanesljivejši znak „pravega“ Franckovega prdatka za kavo, znano izborne kakovosti.

Tvorniška znakma.

Tovarna v Zagrebu.

MLINICE, ČISTILNICE

in vse druge poljedelske stroje najnovejšega izdelka po nižanih cenah kupite pri tvrdki

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek, Ljubljana

Dunajska cesta 16

trgovina z železnino in zaloga strojev
 Vsakdo naj se o tem prepriča in zahteva brezplačno slovenski cenik.

549

HEINRICH LANZ MANNHEIM

največja in najznamenitejša tovarna lokomobilov v Nemčiji priporoča

VENTIL-LOKOMOBILE

za obrat do 1000 HP.

Najpripravnije za vročo paro.

Austrijska prodajalnica: EMIL HONIGMANN, DUNAJ, IX.

2505

Daje po

4³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - po 4³/₄ % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženi 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom predjume na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

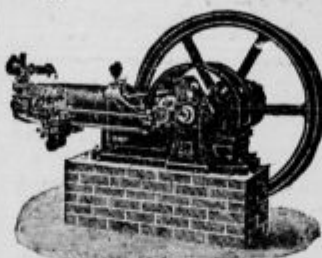
Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

2553

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Alli hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo, oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj. 2156

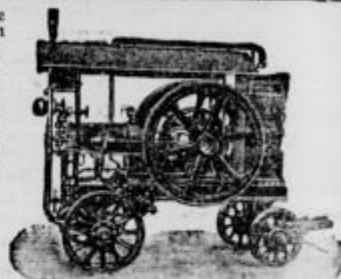

Motorji. Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 16 do 20 HP. Obratni stroški 1-1½ vinarja na uro za konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na : bencin, petrolin ali bencol : od 1-50 HP, kakor tudi lokomobili od 2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Pauungasse 3. — Budapešta, VI., Váci-körút 37.
Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastonj.

Razširjajte Domoljuba.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. decembra 1911
čez 82 milijonov kron.

Lastna glavnica K 704.939.27

Stanje vlog dne 31. decembra 1911
čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

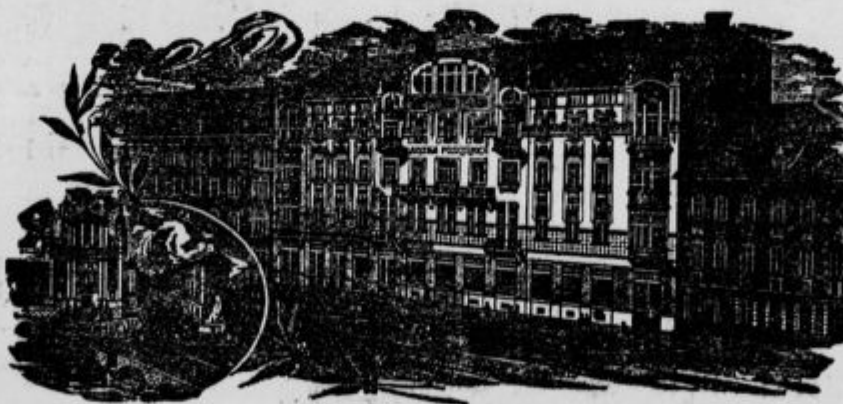
6

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvičo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženi 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim združnikom posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant eskomptirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici šte. 2.

Obrestuje hranilne vloge po 4¹/₄ % brez vsacega odbitka. Obresti se pripisujejo glavni polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in lokalnim odborom ter zdravstvenim zastopom v 4¹/₂ % komunalnih zadolžnicah. B40

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po 4¹/₂ %

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne papilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je papilarno varen zavod, ter jamči za svojo dežela Kranjsko.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.